

Hordaland Fylkeskommune

Sandsli videregående skole

Vurdering av skolens kapasitet og forslag til videre utvikling av skoleanlegget

Gjennomgang av dagens skoleanlegg

Vurdering av skolens framtidige areal- og rombehov

Forslag til tiltak og prinsippsskisser for framtidig arealbruk

Oppdragsgiver: Hordaland Fylkeskommune
Oppdragsgivers kontaktperson: Halfdan Wiberg
Rådgiver: Norconsult AS, Valkendorfs gate 6, NO-5012 Bergen
Oppdragsleder: Dan Lysne
Fagansvarlige: Dan Lysne (skolefaglig),
Aud Gilberg (arkitektur)
Andre nøkkelpersoner: Harald Høgh og Genaro Pagano

1	2017-06-19	Sandsli videregående skole. Vurdering av skolens kapasitet og forslag til videre utvikling av anlegget.	Genaro Pagano Harald Høgh Aud Gilberg Dan Lysne	Aud Gilberg	Dan Lysne
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

1	Innledning	4
1.1	Bakgrunn	4
1.2	Arbeidet med utredningen	4
2	Dagens skoleanlegg	5
2.1	Tomt og bygninger	5
2.2	Klasser og elever i skoleåret 2016/17	6
2.3	Rom og funksjoner i dagens anlegg	6
3	Analyse av arealbehov for en skole med flere elever enn i dag	11
4	Forslag til tiltak	14
4.1	Ny sentralsone (tiltak 1, 2, 3, 4, 6, 7 og 13)	15
4.2	Lærerarbeidsplasser (tiltak 5, 8 og 17, evt. del av tiltak 16)	17
4.3	Generelle læringsarealer (tiltak 18)	17
4.4	Samling av elevtjenestene med følgekonskvenser (tiltak 9, 10, 11 og 12)	18
4.5	Kjøkken og garderober på RM (tiltak 15 og 16)	19
4.6	Møteplasser/vrimleareal (tiltak 14)	19
4.7	Om muligheten for flere HT grupper	19
5	Videre arbeid	21
6	Samlet arealdisponering	22
6.1	Eksisterende situasjon	22
6.2	Framtidig situasjon	22

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Sandsli videregående skole har eksistert siden 1994, da det ble vedtatt å slå sammen Bergen kokk og stuert-skole og Gimle videregående skole til en skole. Skolen er lokalisert på Sandsli i Bergen kommune.

Skolen har utdanningsprogrammene Restaurant og matfag (RM) og Studiespesialisering (ST). På restaurant og matfag har skolen også en tilrettelagt HT-gruppe (HT-innledende).

Etter vedtak i skolebruksplanen skal Sandsli om få år være den eneste videregående skolen i Bergen som skal tilby utdanningsprogrammet restaurant og matfag. RM-tilbudet ved Årstad vgs flyttes til Sandsli allerede fra høsten 2018, mens RM-tilbudet ved Åsane vgs legges ned når skolen samlokaliseres og flytter inn i nye lokaler i 2020.

Sandsli videregående skole har lenge også ønsket seg et auditorium med mulighet for å samle et helt trinn på studiespesialisering. Skolen har ingen store samlings- eller formidlingsrom i dag.

Norconsult har på oppdrag for Hordaland fylkeskommune blitt bedt om å se på elevkapasiteten til skoleanlegget, herunder om skolen har plass til å ta imot det elevtallet på RM som er lagt til grunn i skolebruksplanen, samt muligheten for å etablere et auditorium på skolen uten en større utbygging.

En oppsummering av vurderingene som er gjort er presentert i rapporten.

Mot slutten av arbeidet fikk Norconsult også i oppdrag å se på muligheten av å øke antall HT-grupper på restaurant og matfag, først fra 1 til 2 grupper og deretter fra 1 til 3 grupper, slik at også begge HT-gruppene ved Årstad vgs kunne flyttes til Sandsli. Utvidelse fra 1 til 2 grupper er tatt høyde for i hele utredningen. Utvidelse til 3 grupper er ikke drøftet inngående med skolen og er bare omtalt i eget kapittel mot slutten av rapporten.

1.2 Arbeidet med utredningen

Arbeidet med utredningen har vært gjennomført av Aud Gilberg, Genaro Pagano, Harald Høgh og Dan Lysne i Norconsult. Aud Gilberg har vært arkitektfaglig ansvarlig, mens Dan Lysne har vært skolefaglig ansvarlig og oppdragsleder for oppdraget. Halfdan Wiberg og Guro Kjellerød har vært våre kontaktpersoner i Hordaland fylkeskommune og rektor Rune Dolvik har vært kontaktperson på skolen.

Det er gjennomført 4 møter/befaringer med rektor og avdelingsledere på skolen og 2 prosjektmøter der også representantene for Hordaland fylkeskommune har deltatt. Det har ikke vært gjennomført detaljerte brukermøter med de ulike avdelingene. Dialogen med skolen har vært med rektor og avdelingsledere.

Arbeidet startet med befaring på skolen 16. november 2016 og avsluttes med levering av denne rapporten i juni 2017.

2 Dagens skoleanlegg

Skolen holder til i Aker Engineerings gamle lokaler i Sandslimarka 51 og leier plass i Sandsli Sportssenter til kroppsøving, ca. 5 minutters gange fra skolebygget.

2.1 Tomt og bygninger

Tomten til Sandsli videregående skole har et areal på 19.631 m², hvorav 4.274 m² er bebygd. Tomtegrensene er vist på figuren til høyre.

Hovedbygget, som er bygget i 1986 har 3 etasjer og en liten kjeller. Bygget er formet som en stor H, og er fordelt på 5 fløyer. Fløy 5, med hovedinngangspartiet, binder det hele sammen. Hovedbygget har også et tilbygg fra 1995 som er en forlengelse av fløyen i nord-øst.

I 2003 fikk skolen et frittliggende en-etasjes servicebygg med verksted, bossrom og uværsskur.

Bygningenes samlede bruttoareal er 8.613 m².

Skolen har tilfredsstillende med utearealer, men store deler er belagt til parkering.

Skolens bygningsmasse kan om nødvendig utvides. Tilgrensende tomt ble satt av til skole/gymbygg under reguleringsendring.

Hovedbygget sett fra sørvest. Kilde: skolens nettside

2.2 Klasser og elever i skoleåret 2016/17

Tabellen nedenfor viser elev- og klassetall ved Sandsli videregående skole i inneværende skoleår.

Sandsli videregående skole - skoleåret 2016/17				
Utdanningsprogram	Nivå	Programområde	Elever	Klasser
Studiespesialisering (ST)	VG1		150	5
	VG2	Realfag og Språk, samfunnsfag og økonomi	150	5
	VG3	Realfag og Språk, samfunnsfag og økonomi	150	5
Restaurant- og matfag	VG1		45	3
	VG2	Matfag og Kokk- og servitørfag	54	4
Særskilt tilrettelagt opplæring (TO)		HT-Innledende (RM)	7	1
Alle utdanningsprogram			556	23

Kilde: Sandsli skole

På studiespesialisering har skolen et bredt tilbud innen realfag og språk, samfunnsfag og økonomi. Innenfor Kokk og servitørfag har skolen tilbud både innen kokkfaget og servitørfaget. Innenfor Matfag har skolen tilbud innefor bakerfaget, konditorfaget, industriell matproduksjon og sjømatfaget.

2.3 Rom og funksjoner i dagens anlegg

I det følgende er det gitt en kort beskrivelse av hvor ulike funksjoner er plassert i anlegget, samt en vurdering av egnetheten til funksjonene. Det er kun gjort vurderinger i forhold til anleggets funksjonalitet som skole. Det er ikke gjort vurderinger av teknisk eller bygningsmessig tilstand.

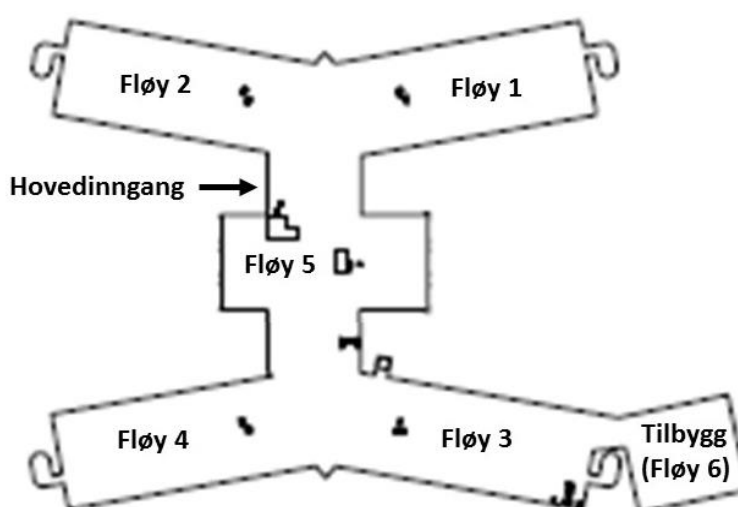
Hovedbygget har bra funksjonsdyktighet som skole, men er et typisk næringsbygg med smale gangarealer, liten vestibyle og mangel på større elevarealer/skoletorg.

2.3.1 Plassering av funksjoner

Kantine, bibliotek og det største undervisningsrommet er lokalisert i sentralfløyen (fløy 5). Biblioteket er plassert i 2. etasje.

Skolens ledelse og administrasjon ligger i første etasje i fløy 1, mens personalrom og de fleste lærerarbeidsplassene ligger i fløy 2 i den samme etasjen. Avdelingsleder og faglærere på RM har sine arbeidsplasser i fløy 3

De generelle undervisningsrommene som ST bruker ligger spredt: i fløy 1 (1 og 2. etasje), fløy 2 (2. etasje), fløy 3 (ett rom i 3. etasje) og fløy 4 (1. og 2. etasje). ST bruker også det største undervisningsrommet i fløy 5.

RM bruker generelle undervisningsrom i fløy 1 (ett rom i 2. etasje), fløy 2 (2 rom i 2. etasje), fløy 3 (ett rom i 1. etasje) og fløy 4 (2 rom i 1. etasje og 2 rom i 2. etasje). Praksisrommene til RM (Kjøkken og restauranter mm) ligger i fløy 3 (i alle etasjer). Bakeri/konditori ligger i tilbygg (fløy 6), mens bar/demorom ligger i første etasje i fløy 4 (inntil restauranten i fløy 3). Elevgarderobene til RM ligger spredt i fløy 3 og fløy 4.

HT-gruppen disponerer teorirom og kjøkken i 3. etasje i fløy 3.

Realfagsrommene ligger samlet i 2. etasje i fløy 1 og 2.

Kjelleretasjen (under fløy 5) består for det meste av driftsfunksjoner og lager, samt tilfluktsrom. Arealet her kan i liten grad utnyttes til skolefunksjoner.

2.3.2 Vurdering av egnethet

Skolebygget fungerer stort sett greit som et undervisningsbygg, men har også noen mangler som er kommentert nedenfor.

Undervisningssonene har trange korridorer og lite møteplasser og vringlearealer for elevene når de har pauser. I et tidligere kontorbygg er det ikke så enkelt å få gjort all verden med alt dette uten å gjennomføre kostbare ombygginger.

Teorirom og grupperom

Alle skolens klasser har sitt eget teorirom. Skolen har derfor rikelig med teorirom, men teorirommene er jevnt over i minste laget sammenlignet med tilsvarende rom på nye skoler. De fleste teorirommene er rundt 65 m² (ST) eller i overkant av 30 m² (RM). Rommene ligger så spredt at det ikke er lett å etablere en felles avdelingsfølelse eller legge til rette for et godt samarbeid mellom elever og klasser på samme trinn. Et teorirom brukes som studieverksted. Skolen har få grupperom.

En av skolens trange korridorer

Realfagsrom

Skolen har en fin realfagsavdeling som ligger samlet og som dekker skolens behov for elevforsøk og demonstrasjoner i naturfag og øvrige realfag. Avdelingen har 4 undervisningsrom/laboratorier med tilhørende forberedelsesrom.

Verkstedesareal for RM

Skolen har mange store, gode og varierte verkstedesarealer på RM som dekker behovet for alle programområder og programfag som skolen har. RM disponerer 4 kjøkken m/grovkjøkken, 2 bakerier/konditorier og 2 spisesaler/restauranter og et demonstrasjonsrom med bar. Kjøkken, bakerier og spisesaler er innredet og utformet med tanke på de elevgruppene som skal holde til i de enkelte rom. Fasilitetene er moderne, lyse og med god plass for undervisning. Det er nok kapasitet på verkstedene til en betydelig økning i elevtallet.

Ett av skolens store og godt utstyrte opplæringskjøkken (fra skolens hjemmeside)

Noen av kjøkkenarealene og det ene bakeriet har p.t. behov for oppgradering. Oppgraderingen handler om fornying av overflater og utstyr. Behovet for en eventuell oppgradering av tekniske installasjoner, som eksempelvis elektro og avtrekk/ventilasjon, er ikke vurdert i denne omgang.

Elevgarderober og elevskap

Elevene har elevskapene sine plassert der hvor det har vært mulig uten å hindre framkommelighet og rømning. Dette oppleves selvsagt som trangt, men er ikke uvanlig, selv på nyere skoler. For elevene er det bedre å ha skap nær undervisningsrommene sine enn å samle skapene i avsidesliggende rom.

Elevgarderobene til RM-elevene er en større utfordring. Disse ligger spredt og plassert slik at elevene må spasere i felleskorridorer mellom garderobene og verkstedene. I forhold til matlaging gir dette noen utfordringer i forhold til ren og skitten sone. På nye skoler fungerer garderobene som et skille mellom ren og skitten sone, og slik burde det også vært på Sandsli. Så lenge det ikke produseres mat for salg er dette kanskje bare et praktisk problem for skolen og ikke et reelt problem i forhold til mattilsynets krav (men dette bør sjekkes ut før gjennomføring av eventuelle oppgraderinger eller etablering av flere garderober).

Særskilt tilrettelagt opplæring

Skolens HT-gruppe har gode forhold. Gruppen disponerer et eget teori-/baserom (som er større enn det som programmeres på nye skoler), eget praksiskjøkken og 2 garderober. HT-gruppen får også tildelt tid i skolens øvrige RM-verksteder. Kjøkkenet til HT-gruppen kunne med fordel vært bedre utstyrt.

Bibliotek

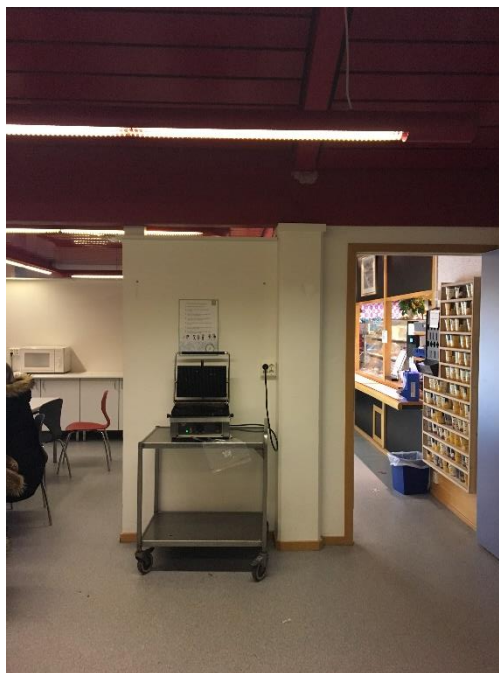
Skolen har et fint bibliotek sentralt plassert i midten av skolebygget. Biblioteket består av et hovedrom, 3 grupperom/leserom og et kontor, samt et lager/magasin i gangen bortenfor.

Auditorium / stort formidlingsrom

Skolen mangler auditorium i ordets rette forstand, men har et undervisningsrom med plass til ca 60 elever (2 klasser) som de kaller auditorium. Dette rommet er sentralt plassert, brukes tidvis som et ordinært klasserom, og brukes også som eksamensrom. På en skole med mer enn 500 elever og 5 parallelle klasser på studiespesialisering, er det et savn å ikke ha tilgang til et stort auditorium. Skolen har heller ikke egne kroppsøvningsarealer som kan erstatte mangelen på et stort samlingsrom (men ikke erstatte auditoriet som et stort undervisningsrom).

Kantine

Skolens kantine ligger fint plassert sentralt i bygget ved hovedinngangen, men til å være kantinen på fylket sin største RM-skole – er ikke fasilitetene så mye å skryte av. Kjøkkenet er ikke et fullgodt produksjonskjøkken, salgsområdet er trangt og spiseområdet er for lite når skolen mangler vringlearealer og andre steder der elevene kan være i pauser. Hele kantineområdet framstår noe mørkt og trist. Kantinen på en RM-skole bør være skolens storstue og samlingspunkt. Hele kantinen bør oppgraderes og alle funksjoner i kantinen bør få mer plass. Om mulig bør det åpnes opp mot korridoren og rommene på motsatt side (i hvert fall visuelt).

Inngangspartiet til kantinen kunne gjerne vært mer innbydende.....

IT-tjenesten

IT-tjenesten har i dag et rom som ligger litt avsides for mange elever – i fløy 4 et stykke inn i den smale korridoren i 2. etasje. Det bør være et mål for skolen å finne en mer sentral og inviterende plassering til denne tjenesten. Dagens rom er litt i minste laget, men kunne kanskje og vært delt i et kontor og et verkstedsrom, spesielt hvis tjenesten har flere ansatte eller en eller flere lærlinger.

Elevtjenesten

De funksjonene som normalt defineres som en del av elevtjenesten ligger i dag spredt rundt omkring i skolebygget; rådgivere og elevinspektør sitter ved administrasjonen i fløy 1, skolehelsetjenesten sitter ved kantinen, kontoret til miljøarbeiderne og elevene sitt hvilerom ligger i fløy 4, mens den kommunale psykologen har sitt kontor i etasjen over elevinspektøren. Elevrådskontoret, som gjerne også kan ligge nær elevtjenesten, ligger i fløy 4. Tjenesten disponerer nok areal/kontorer, men burde vært samlet på ett sted med en felles litt skjermet ventesone og et felles møterom.

Ledelse- og kontortjenester

Skolens administrasjon, med tilhørende ekspedisjon og støttefunksjoner, er samlet i 1. etasje i fløy 1 (med unntak av en avdelingsleder som sitter nær verkstedene til RM). Dette er en god plassering nær hovedinngangen, men arealet som disponeres er stort. Ekspedisjonen og møterommet er betydelig større enn det som er vanlig på nye skoler. Kontorene er også noe større enn det som programmeres i dag.

Lærerarbeidsplasser

De fleste av skolens lærerarbeidsplasser ligger samlet i 1. etasje i fløy 2 (mellom personalrommet og administrasjonen). Faglærere på RM har sine arbeidsplasser i fløy 3. De fleste arbeidsrommene er på rundt 18 m² og har etter normen plass til 3 arbeidsplasser. På mange av disse rommene sitter det 4 lærere i dag. Dette betyr at det sannsynligvis er behov for mer areal til arbeidsplasser også med dagens elev- og klassetall, men vi har bare regnet konkret på situasjonen med flere elever og klasser enn i dag (som vi kommer tilbake til i kap. 3.2 og kap. 4.)

Personalrom

Skolen har et stort og fint personalrom i enden av fløy 2. Plasseringen kunne gjerne vært mer sentral, men alt kan ikke ligge i midten. Tekjøkkenløsningen ligger et lite stykke unna, men sies å fungere fint. Det er vanligvis sett på som en fordel at kjøkkenløsningen ligger utenfor selve personalrommet, sånn at en slipper å forstyrre pågående møter om en skal hente seg en kopp kaffe.

Personalgarderober

Det finnes 4 små kjønnsdelte personalgarderober ved administrasjonen og ved personalrom/lærerarbeidsplasser. I nærheten av RM-verkstedene er det også 4 små personalgarderober til faglærere på RM. I forbindelse med et trimrom i tilfluktsrom i kjelleren, er det også 2 garderober med dusjmulighet for personalet.

Arealet som er avsatt til formålet er noe mer enn det som er vanlig, men arealet i tilfluktsrommet kan uansett vanskelig nyttes til andre formål.

Bygningsdrift, varemottak og avfallshåndtering

Det nye servicebygget med verksted og bossrom har gjort situasjonen mye bedre. Tidligere lå sannsynligvis flere av driftsfunksjonene i kjelleren?

Driftsleder og renholdsleder har kontor ved hovedinngangen.

Renholdssentralen ligger sentralt og fint plassert, og det ser ut til å være renholdsrom i hver fløy i hver etasje (men noen ser litt små ut).

Siden skolen får levert mye matvarer er det viktig at varemottaket har en fornuftig plassering og bl.a. sikrer at ikke kjøle- og frysekjeden brytes. Dette ser ut til å være godt løst på Sandsli, men flere fryse- og kjølerom i mottaket. Matvarer til kantinen leveres samme sted som varer til RM.

Samlet oversikt over dagens bruk av arealer (plassering av ulike funksjoner) er vist i vedlegg

3 Analyse av arealbehov for en skole med flere elever enn i dag

I dette kapittelet er eksisterende arealer på Sandsli videregående skole sammenlignet med arealbehovet for en skole med 625 elever med de utdanningstilbud og elevtall som skolebruksplanen skisserer. FEF-arealmodell er brukt til å sammenligne arealene.

Skolebruksplanen angir følgende dimensjonerende elev- og klassetall for Sandsli videregående skole:

Dimensjonerende elevtall for Sandsli videregående skole - i skolebruksplanen *)				
Utdanningsprogram	Nivå	Programområde	Elevplasser	Klasser
Studiespesialisering (ST)	VG1		150	5
	VG2	Realfag og Språk, samfunnsfag og økonomi	150	5
	VG3	Realfag og Språk, samfunnsfag og økonomi	150	5
Restaurant- og matfag	VG1		90	6
	VG2	Matfag og Kokk- og servitørfag	75	5
Særskilt tilrettelagt opplæring (TO)		HT-Innledende (RM)	10	1
Alle utdanningsprogram			625	27

*) Skolebruksplanen viser bare samlet elevtall for hvert utdanningsprogram. Fordeling på VG1, VG2 og VG3 er gjort skjønsmessig, men justeringer her har lite betydning for arealbehovet

Dimensjonering av funksjoner til skolens personale er basert på følgende antall ansatte hentet fra FEF arealmodell:

Funksjon	Antall	Merknad
Ledelse	6	Rektor, ass.rektor og avdelingsledere
Merkantil tjeneste	5	
Lærere	68	
Elevtjeneste	5	Personer fra ikke-fylkeskom. tjenester kommer i tillegg
Andre ansatte	16	Renhold/bygningsdrift, IT-tjeneste, Kantine, Bibliotek + fagarbeidere, lærlinger etc
Antall ansatte totalt	100	

Når det gjelder arealsammenligningen, så er det faktiske nettoarealer i bruksrom som er sammenlignet – fordi forholdet mellom brutto- og nettoarealer vil kunne variere mye fra skole til skole.

Tabellen på neste side viser sammenligning av skolens arealer med FEF-arealmodell – totalt og for ulike funksjoner.

Arealer til bygningsdrift, lager, renhold, avfallshåndtering, varemottak, toaletter, trafikkareal mm er holdt utenfor den direkte sammenligningen fordi dette er arealer som det vil være mindre aktuelt å gjøre så mye med i et eksisterende bygg som fungerer greit i utgangspunktet. På Sandsli vurderes det bl.a. som uaktuelt å gjøre noe med arealene i tilfluktsrom/kjeller og i servicebygget, som utgjør deler av disse arealene.

Sammenligning av eksisterende arealer på Sandsli vgs og FEF-modell med 625 elever

	FEF (m2 nta)	Sandsli vgs (m2 nta)	Differanse (m2 nta)	Merknad
Undervisningsareal				
ST: Teori- og grupperom	1022 m ²	1181 m ²	159 m ²	FEF ligger erfaringsmessig litt lavt på ST
RM: Teori- og grupperom	331 m ²	326 m ²	-5 m ²	
Andre undervisningsrom		100 m ²	100 m ²	Studieverksted + felles undervisningsrom
RM-verksteder	665 m ²	1163 m ²	498 m ²	
RM-garderober	166 m ²	157 m ²	-9 m ²	Garderober til elever og lærere
Realfagsrom	392 m ²	399 m ²	7 m ²	
Auditorium/samlingsrom	123 m ²	117 m ²	-6 m ²	Skolens "auditorium" er et stort klasserom
HT-base (elevareal m/garderober)	140 m ²	148 m ²	8 m ²	FEF opererer ikke med denne kategorien. 140 m ² er et anslag basert på planlagte HT-tilbud på andre skoler i Hordaland
Fellesfunksjoner				
Kantine	536 m ²	228 m ²	-309 m ²	FEF ligger erfaringsmessig litt høyt på spisearealet
Bibliotek	199 m ²	190 m ²	-9 m ²	
Elevtjenester	98 m ²	170 m ²	73 m ²	Skolens areal inkluderer rom til elevråd og russestyret
IT-tjenester	55 m ²	36 m ²	-19 m ²	
Vestibyle/felles møteareal	266 m ²		-266 m ²	Dette skal være areal utenom trafikkareal/rømningsvei
Personal- og administrasjon				
Ledelse og kontortjenester, ekspedisjon, arkiv/lager	154 m ²	205 m ²	51 m ²	
Lærerarbeidsplasser	406 m ²	322 m ²	-84 m ²	FEF arealet er oppjustert med lærere på HT
Personalrom og møterom	185 m ²	226 m ²	41 m ²	
Personalgarderober	20 m ²	35 m ²	15 m ²	Garderoberne i tilfluktsrommet er ikke tatt med
Sum ekskl. bygningsdrift mm	4758 m²	5000 m²	242 m²	
Bygningsdrift mm				
Bygningsdrift, lager, renhold, avfall, varemottak, toaletter, trafikkareal mm		2605 m ²		
Sum totalt		7605 m²		

Kommentarer til tabellen:

Hvis vi holder arealer til bygningsdrift, lager, renhold, avfallshåndtering, varemottak, toaletter, trafikkareal mm utenfor sammenligningen, så har skolen 242 m² netto bruksareal mer enn FEF-modellen viser. Dette indikerer at skolen samlet sett bør ha nok plass til de 625 elevene som er lagt til grunn i skolebruksplanen. Det betyr også at det arealmessig i teorien vil være plass til noen flere elever, eksempelvis en eller to grupper til med HT-elever.

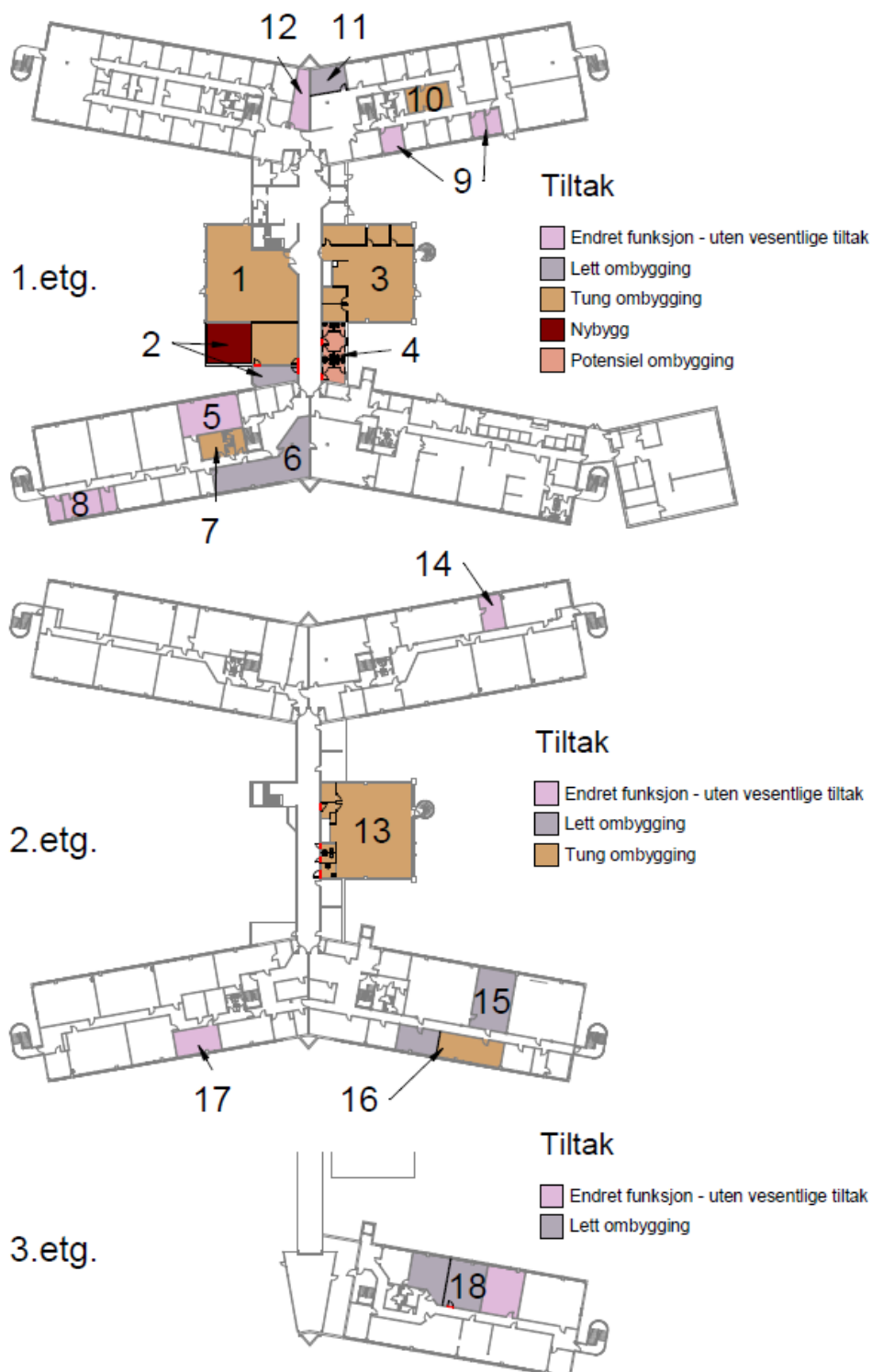
Tabellen viser også at det er behov for å gjennomføre noen omdisponeringer og ombygginger for å sikre nok areal til alle skolens funksjoner.

I uprioritert rekkefølge kan følgende kommenteres:

- Skolen har mer enn nok areal til generelle undervisningsrom (teori- og grupperom), spesielt hvis en også tar med dagens studieverksted. Erfaring viser imidlertid at det er greit at det er litt mer areal her enn FEF-modellen viser (spesielt i forhold til ST).
- Hvis skolen skal få det auditoriet de ønsker, bør en så langt det er mulig søke å løse dette innenfor eksisterende areal. Samtidig vil det være naturlig å lage auditoriet noe større enn FEF-modellen viser for å kunne ha plass til 180 personer. Dette tilsvarer alle elever på ett trinn på ST (selv om skolen enkelte år kan få 6-parallele klasser), eller alle elevene på RM. Hele skolens personale vil også kunne få plass.
- Skolen har nesten 500 m² for mye verkstedsareal på RM enn FEF-modellen viser. FEF-modellen har kanskje ikke vært utprøvd for så mange parallelle RM-klasser som det legges opp til på Sandsli, så det er ikke umulig at arealet som FEF foreslår er litt knapt. Det vil likevel være naturlig å se på muligheten av å redusere verkstedsarealet for å skaffe nok areal til andre funksjoner. Skolen har bl.a. svært mye mer areal til bakeri- og konditorfaget enn det modellen viser. Med det nye bakeriet/konditoriet i fløy 6, er det kanskje ikke behov for det gamle bakeriet i fløy 3? Avsatt areal til garderober samsvarer bra med FEF, men kan kanskje økes litt likevel, ikke minst dersom skolen skal kunne ta imot flere HT-elever.
- Skolen har hele 575 m² mindre areal til vestibyle, kantine og møteplasser enn FEF-modellen legger opp til. FEF-arealet er vanligvis litt høyt for spiseareal i kantine, men uansett har skolen et stort underskudd på samlings- og møteplasser for elevene. Forbedringer på dette området bør prioriteres i et eventuelt byggeprosjekt, men uten at det går for mye ut over andre funksjoner.
- Elevtjenestene disponerer mer areal på Sandsli enn det FEF-modellen legger opp til. Det bør være mulig for elevtjenesten å klare seg med mindre areal. Eget rom til russestyret er ikke vanlig å ha og elevrådet kan bruke et rom som også kan være møterom (begge disse rommene er her plassert under elevtjenestene).
- Ledelse og kontortjenester har for store arealer sammenlignet med FEF. Dette skyldes bl.a. en svært stor ekspedisjon og litt større kontorer enn det som planlegges på nye skoler.
- Et kritisk punkt, som det må gjøres noe med, er avsatt areal til lærerarbeidsplasser. Dette må økes for å oppfylle kravet om 6 m² pr. arbeidsplass. I sammenligningen med FEF inngår også et kopirom som skolen har på 22 m². Hvis en summerer opp antall arbeidsplasser som det er mulig å ha på hvert av skolens lærerarbeidsrom (med 6 m² pr. plass), er det pr. i dag plass til 48 lærere på disse rommene. Skolen mangler derfor areal til 20 lærerarbeidsplasser når elev- og klassetallet øker. Dette er et behov som må løses.
- Areal til personalrom og møterom er samlet sett også litt høyt på Sandsli sammenlignet med FEF, uten at forskjellene er svært store. Det store møterommet i administrasjonen kunne sannsynligvis vært en del mindre enn det er, eventuelt vært delt opp slik at elevene fikk et grupperom.

4 Forslag til tiltak

Kapittelet oppsummerer forslag til tiltak for å kunne ta imot det elev- og klassetallet som skolebruksplanen legger opp til, samt forbedringer av funksjoner og funksjonaliteten i anlegget. Lokalisering av tiltakene, sortert på tiltaksgrad, er vist i figuren nedenfor. Beskrivelse av de ulike tiltakene følger på de neste sidene, med referanse til nummereringen i figuren.

Beskrivelsen av tiltakene er presentert i følgende rekkefølge:

- Ny sentralsone (bl.a. ny kantine, auditorium og bibliotek)
- Flere lærerarbeidsplasser
- Generelle undervisningsrom
- Samling av elevtjenestene
- Kjøkken og garderober på RM
- Møteplasser/vrimleareal

4.1 Ny sentralsone (tiltak 1, 2, 3, 4, 6, 7 og 13)

Skolen har lenge ønsket seg et stort auditorium. Det er mulig å få plassert et auditorium med god plass til 180 personer i det arealet som i dag brukes til bibliotek i 2. etasje i sentralsonen (fløy 5). Det er ikke nødvendig å bygge ut skolen for å få dette til, men taket over det nye auditoriet må heves, toaletter mot korridoren må bygges om og et eksisterende el-skap må flyttes. (merket med 13 i figuren på side 14)

Siden skolen også mangler eksamensrom, vrimleområder/møteplasser og aktivitetsrom for elevene, foreslås det å etablere et auditorium med mest mulig sitteplasser i skyveamfi, slik at rommet også kan brukes til andre funksjoner når amfiet ikke er utslått. Dette vil bl.a. gi muligheter for også å bruke rommet til eksamen eller som aktivitetsrom med bordtennisbord etc. I tillegg til auditoriet må det derfor også etableres lager med plass til bord og stoler og annet utstyr som det er behov for når amfiet ikke er i bruk.

Sandsli videregående skole er den eneste skolen med tilbud i restaurant og matfag i Bergen kommune. En slik stor og viktig RM-skole bør ha en godt fungerende kantine for både elever, ansatte og besøkende, og skolens kantine bør også kunne fungere som et godt praksisareal for elevene. Dagens kantine oppfyller ikke disse behovene/ønskene. Det foreslås derfor å utvide dagens kantine med et lite tilbygg (merket med 2 i figuren på side 14) og også ta i bruk dagens bar/demorom (rom 1409) og grupperom (rom 1410), i fløy 4, som et utvidet spiseareal til kantinen i en forlengelse av sentralsonen (merket med 6 i figuren på side 14). Dette vil også gi et tilskudd til en sentralsone med manglende foaje og vrimleområde. Det utvidete spisearealet vil fortsatt kunne brukes som et gruppeareal og som praksisareal i tilknytning til restauranten i fløy 3 (eventuelt med en ny to-fløyet dør mot restauranten?). Om mulig bør det etableres gjennomlys til korridoren i sentralsonen fra vinduene i det utvidete spisearealet. Fjerning av vegger vil være vanskelig av brannsikkerhetshensyn.

Det nye kantinekjøkkenet foreslås etablert på motsatt side av i dag, bl.a. i det nye tilbygget, som et fullverdig produksjonskjøkken med plass til undervisning og praksis for elever på RM og/eller HT. Lagerfunksjoner til kjøkkenet tenkes etabler i dagens telefonsentral/stollager. (kantinekjøkken m/lager er merket med 2 i figuren på side 14).

Spisearealet til kantinen vil, med flytting av kantinekjøkkenet, kunne åpnes mer opp mot inngangspartiet og bli en naturlig forlengelse av den lille foajeen. (spisearealet er merket med 1 i figuren på side 14).

Biblioteket i 2. etasje foreslås flyttet ned i 1. etasje der skolens største teorirom (rom 1512) og skolehelsetjenesten ligger i dag. Biblioteket etableres med et stort og lyst bibliotekrom, 2 grupperom, magasin og bibliotekarkontor. Grupperommene bør etableres med mest mulig glass i vegger for om mulig å kunne få gjennomlys fra biblioteket via korridor til spisearealet i

kantinen. IT-tjenesten flyttes til sentralsonen, og etableres med et verkstedsrom og et kontor, i tilknytning til biblioteket. Dette gir muligheter for å koordinere de to funksjonene med en felles mottakssone (hele området er merket med 3 i figuren på side 14)

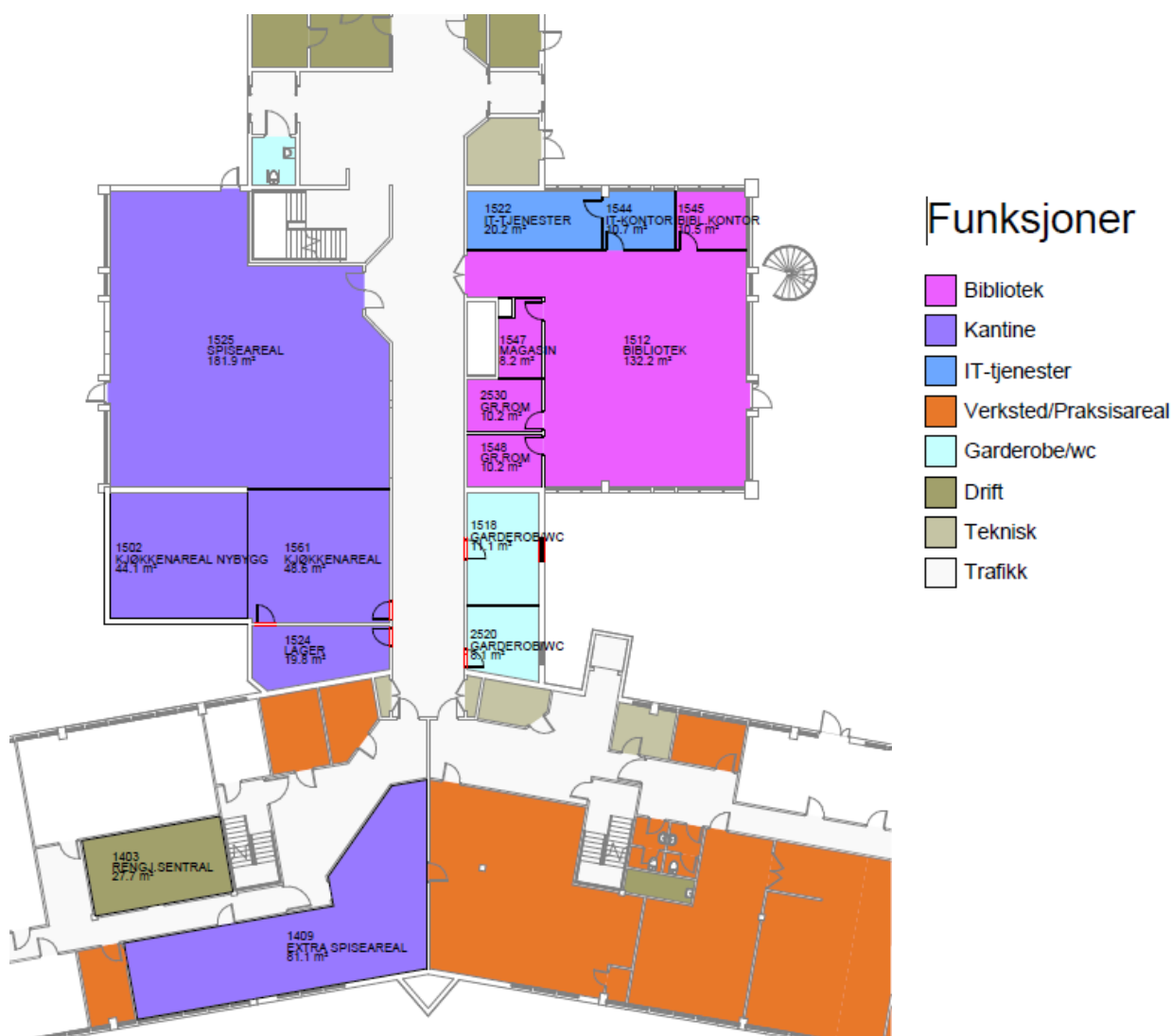
Ny renholdssentral foreslås etablert i første etasje i fløy 4. i dagens hvilerom (rom 1403) og tilliggende elevgarderobe, toaletter og bøttekott (merket med 7 i figuren på side 14). Dagens renholdssentral ligger der IT-tjenesten nå er foreslått plassert. Hvis miljøarbeidere flyttes og samlokaliseres med elevtjenesten (se kap. 4.1.4), vil rommet deres (rom 1419) kunne erstatte garderobene som mistes ifm. ny renholdssentral.

Toalettene i 1 etasje i sentralsonen (merket med 4 i figuren på side 14) har potensiale til å bygges om til flere toaletter. Dette vil det kanskje være bruk for når toalettene i fløy 4 forsvinner i forbindelse med ny renholdssentral.

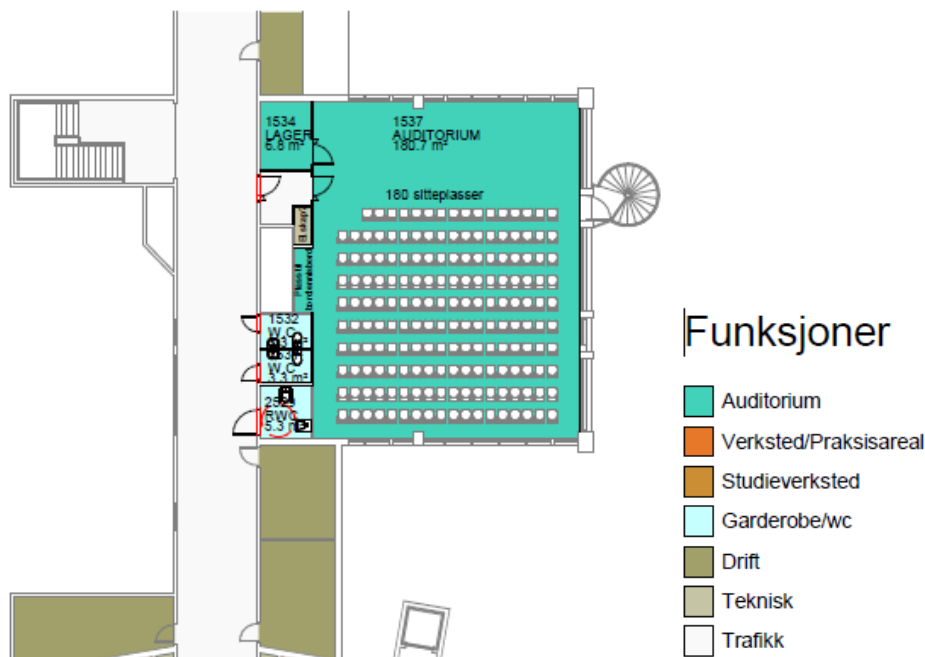
Skolehelsetjenesten foreslås flyttet og samlokalisert med en samlet elevtjeneste (se kap. 4.1.4).

Forslag til ny funksjonsplan for sentralsonen er vist i figurene nedenfor.

Ny funksjonsplan i 1. etasje:

Ny funksjonsplan i 2. etasje:

4.2 Lærerarbeidsplasser (tiltak 5, 8 og 17, evt. del av tiltak 16)

I kap. 3 er det redegjort for at skolen har behov for 20 flere lærerarbeidsplasser når elevtallet økes til 625 elever. Dette tilsvarer et areal på 120 m² nta. som foreslås løst slik:

I 1. etasje i fløy 4 vil det være mulig å plassere 8 nye arbeidsplasser og et lite kopirom i rom 1418 (merket med 5 i figuren på side 14) og til sammen 7 arbeidsplasser i rom 1422, 1414 og 1421 (merket med 8 i figuren på side 14). Det største av disse rommene er i dag et teorirom, mens de 3 andre er et lagerrom, elevrådsrom og et rom til russestyret. Russestyret trenger ikke et eget rom, elevrådet kan få et nytt rom i elevtjenesten og teorirommet er det godt mulig å klare seg uten.

I 2. etasje i fløy 4 vil det være mulig å ha 4-5 arbeidsplasser i det tidligere rommet til IT-tjenesten (merket med 17 i figuren på side 14). Alternativt kan dette rommet brukes som et grupperom og arbeidsplassene etableres i deler av det tidligere bakeriet i fløy 3 (merket med 16 i figuren på side 14). Hvis skolen får flere HT-grupper vil det sannsynligvis være behov for å ha lærerarbeidsplasser begge steder.

4.3 Generelle læringsarealer (tiltak 18)

ST har i dag et av sine store teorirom midt i RM-sonen i 3. etasje i fløy 3 (rom 3315). ST har nok teorirom andre steder samtidig som RM har få teorirom med god plass til fulle klasser på 15 elever. Det foreslås derfor å dele rom 3315 i 2 rom, ett rom på ca 45 m² og ett rom på ca 35 m² (tiltak 18 i figuren på side 14). Det største av disse rommene kan da brukes som et ordinært teorirom for klasser på RM, mens HT-gruppen kan overta det minste rommet.

Dagens HT-rom er så stort at det heller bør brukes som et ordinært teorirom for klasser på RM. HT-gruppen får da litt lenger vei å gå til kjøkkenet sitt, men det bør ikke være noe stort problem.

Tiltakene som er foreslått i denne rapporten vil gi skolen følgende generelle læringsarealer (teorirom og grupperom):

Oversikt over teori - og grupperom på Sandsli vgs (etter foreslåtte endringer)								
Størrelse	Teorirom 65---> m2	Teorirom 60-64,9m2	Teorirom 50-59,9m2	Teorirom 40-49,9m2	Teori/grp.rom 30-39,9m2	Grupperom 20-29,9m2	Grupperom 10-19,9m2	Grupperom < 10m2
Kapasitet	30+ elever	25+ elever	20+ elever	15+ elever	13-15 elever			
Antall rom	8	7	2	5	4	1	4	1

Oversikten omfatter ikke rom 1410 (omgjort til ekstra spiseareal), rom 1418 (omgjort til lærerarbeidsplasser) og rom 1512 (erstattet med nytt auditorium) eller grupperommene i det gamle biblioteket. Oversikten har med rom 2424/studieverksted, todelingen av rom 3315 og 2 gr.rom i nytt bibliotek)

Dette innebærer at skolen f.eks. kan ha egne teorirom til hver klasse på ST og 10 rom til klassene/gruppene på RM og HT. Studieverkstedet er da ikke regnet med.

Skolen har bare 6 ordinære grupperom, men spisearealet og det ekstra spisearealet i kantinen kan også brukes til gruppearbeid. Alternativt kan også det største grupperommet (rom 1413) deles i to rom.

4.4 Samling av elevtjenestene med følgekonsekvenser (tiltak 9, 10, 11 og 12)

Elevtjenestene består av ulike elevrettede tjenester som skolehelsetjeneste, rådgivere, psykologtjenester, PPT, NAV i skole, elevinspektør og miljøarbeidere m.m. Sammensetningen av tjenester kan være ulik fra skole til skole, og kan endres over tid. Det er vanlig at tjenester som ikke er daglig tilstede kan dele kontor.

Det er ønskelig å samle elevtjenestene på en sentral plass i skolen, med et felles litt skjermet venterom slik at de som venter på hjelp/timeavtale ikke sitter på utstilling for andre. Elevtjenesten bør i tillegg til kontorer og venterom inneholde skolens hvilerom (for å sikre tilsyn ved f.eks. sykdom/skader), møterom, samt et HC-toalett. Eventuelt elevrådskontor kan gjerne også ligge i nærheten.

Det foreslås å samle elevtjenesten i fløy 1, på rommene 1120-1126, der skolens elevinspektør og rådgivere allerede sitter i dag (merket med 9 i figuren på side 14). Samtidig foreslås det å etablere en liten skjermet ventesone, hvilerom og HC-toalett i dagens arkivrom, rom 1114 (merket med 10 i figuren på side 14). Hvis en ikke får plass til møterom i området, kan deler av konferanserommet, rom 1116, deles i et mindre møterom til elevtjenesten og et større møterom til administrasjonen.

Det tilrettelagte psykologkontoret i 2. etasje kan ligge der det ligger siden det har enkel trappeadkomst fra resten av tjenesten.

Dersom elevtjenesten samles som beskrevet over, vil det være behov for 2 nye arbeidsplasser til kontortjenesten (som disponerer 2 rom i det nye elevtjenesteområdet i

dag). Dette foreslås tilrettelagt ved å sette inn en glassvegg m/dør i den store ekspedisjonen (merket med 11 i figuren på side 14). Samtidig foreslås rom 1209 omdisponert til arkiv/lager for administrasjonen, eventuelt med en ny dør fra ekspedisjonen (merket med 12 i figuren på side 14).

4.5 Kjøkken og garderober på RM (tiltak 15 og 16)

Skolen har ifølge FEF-arealmodell for mye verkstedsareal til RM. Bakeriet i fløy 3 i 2. etasje foreslås derfor omgjort til garderober og (evt.) lærerarbeidsplasser (merket med 16 i figuren på side 14). Samtidig foreslås grovkjøkkenet i rom 2319 (merket med 15 i figuren på side 14) lagt til rette som bakeri. Gjennomgang til rom 2318 lukkes/stenges og dør ved vindu mellom 2319 og 2320 stenges. Det blir felles vaskesone for bakeri i rom 2319 og kjøkken i 2320. Dette er i tråd med skolens eget forslag.

Utforming og innhold i garderoberne i det tidligere bakeriet må gjøres etter en samlet gjennomgang av alle RM-garderober i anlegget, og også ses i forhold til hvor mange HT-grupper skolen skal ha.

Skolen jobber hele tiden med å oppgradere utstyret på sine kjøkken. I tillegg til det tiltaket som er beskrevet over vil det også være behov for å oppgradere inventar og utstyr og en del overflater på resten av kjøkkenarealene i fløy 3.

4.6 Møteplasser/vrimleareal (tiltak 14)

I tillegg til de foreslåtte endringene i sentralsonen som vil gi et fleksibelt auditorium/storrom/pauserom og større spiseareal og dermed også mer uformelle møteplasser, har skolen fremmet forslag om å omdisponere forberedelsesrommet til biologirommet i 2. etasje i fløy 2, rom 2115 (merket med 14 i figuren på side 14), til et åpent møteplass/vrimleareal for elevene i et område som ellers består av undervisningsrom og en trang korridor. Biologirommet kan ha felles forberedelsesrom med naturfagrommet, så dette er en god løsning som også vil gi litt lys inn i korridoren.

Tilsvarende møteplasser kunne også vært etablert i andre smale korridorer i anlegget, men her er det ikke like enkelt å finne opplagte løsninger. Det anbefales derfor å vente med dette til en eventuelt ser om det blir så mange RM-elever på skolen som forutsatt.

4.7 Om muligheten for flere HT grupper

Skolen har en HT-gruppe med 7 elever i dag. Dersom HT-gruppene på RM fra Årstad videregående skole flyttes til Sandsli sammen med resten av RM-tilbudet, vil Sandsli kunne få 3 HT-grupper på inntil 10 elever i hver gruppe.

Skolen mener selv at 2 grupper vil være det ideelle med dagens arealer.

Hver HT-gruppe bør ha:

- eget fast teorirom (som også brukes som spiserom og pauserom)
- garderobeplasser til elever og lærere

- lærerarbeidsplasser og plass til miljøassistent
- minst 3 dager i uken med 4 timer på kjøkken.

Hvor mye plass og kjøkkentid som kan settes av til HT-gruppene vil avhenge av antall ordinære RM-klasser. Med færre RM klasser enn planlagt vil sannsynligvis antall HT-grupper kunne økes.

Det vil være mulig å finne plass til eget fast teorirom til mer enn den gruppen som ligger inne i skolebruksplanen. I tillegg til rommet i 3.dje etasje vil det f.eks. være mulig å ta i bruk det store grupperommet i 1.etasje (rom 1413, som er rett under 30 m²) eller ett av de to teorirommene på ca 33 m² i fløy 3 (men dette vil gi færre teorirom til ordinære RM-klasser). Den beste løsningen hvis en får 3 HT-grupper vil trolig være å la være å la rom 1410 inngå i det utvidete spisearealet til kantinen og bruke dette rommet + rom 1413 (i samme fløy og etasje) som de to ekstra teorirommene (i tillegg til det nye rommet i 3.dje etasje).

Dersom skolen får nytt kantinekjøkken som også kan brukes som undervisnings- og praksiskjøkken, bør det ikke være noe problem å skaffe nok tid i kjøkkenet til 3 HT-grupper selv med 11 ordinære RM-klasser. For å få praksisdelen til å gå opp vil en da kunne se kantine, kjøkkenet og nytt område v/ baren i en sammenheng.

Dersom en legger til rette for lærerarbeidsplasser i alle de foreslåtte arealene (også i deler av det gamle bakeriet), vil det også være nok lærerarbeidsplasser. Miljøassistenter vil ikke ha krav på egne arbeidsplasser, men kan evt. dele på et rom i elevtjenestene (eller også beholde det rommet de har i dag)

Den største utfordringen vil være i forhold til garderober. Nye garderober i det gamle bakeriet vil hjelpe noe, men med 3 HT-grupper bør det nok også etableres noe mer garderobekapasitet i forbindelse med det nye kantinekjøkkenet. Dette er løsbart, men må planlegges inn i et evet. Byggeprosjekt.

En foreløpig konklusjon er at det vil gå fint med 2 grupper, men at en også bør kunne finne løsninger som gir plass til 3 HT-grupper, med forbehold om noe mer ombygging for å skaffe nok garderober.

5 Videre arbeid

Følgende punkter bør ses nærmere på før prosjektering igangsettes:

- Antall HT-grupper som det skal tilrettelegges for bør avklares
- Gjennomgang og prioritering av foreslåtte tiltak bør gjøres sammen med skolens brukere
- Oppgraderingsbehov i kjøkken (overflater og utstyr) må avklares
- Eventuelle konsekvenser av tilstandsvurdering må avklares
- Tiltaksplaner og kalkyler må utarbeides

6 Samlet arealdisponering

6.1 Eksisterende situasjon

Se vedlagte skisser

6.2 Framtidig situasjon

Se vedlagte skisser